

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (viies koda)

24. märts 2022*

Eelotsusetaotlus – Määrus (EL) 2015/848 – Maksejõuetusmenetlused – Artikli 3 lõige 1 –
Rahvusvaheline kohtualluvus – Võlgniku põhihuvide keskme üleviimine teise liikmesriiki pärast
maksejõuetuse põhimenetluse algatamise avalduse esitamist

Kohtuasjas C-723/20,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Bundesgerichtshofi (Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim üldkohus)
17. detsembri 2020. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse
29. detsembril 2020, menetluses

Galapagos BidCo. Sàrl

versus

DE, Galapagos SA pankrotihaldur,

Hauck Aufhäuser Fund Services SA,

Prime Capital SA,

EUROOPA KOHUS (viies koda),

koosseisus: koja president E. Regan, kohtunikud I. Jarukaitis (ettekandja), M. Ilešič, D. Gratsias ja
Z. Csehi,

kohtujurist: J. Richard de la Tour,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- Galapagos BidCo. Sàrl, esindaja: *Rechtsanwalt* W. Nassall,
- DE, Galapagos SA pankrotihaldur, esindaja: *Rechtsanwalt* C. van de Sande,
- Hauck Aufhäuser Fund Services SA ja Prime Capital SA, esindaja: *Rechtsanwalt* R. Hall,

* Kohtumenetluse keel: saksa.

- Saksamaa valitsus, esindajad: J. Möller, M. Hellmann ja U. Bartl,
- Euroopa Komisjon, esindajad: S. Grünheid ja S. Noë,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus käsitleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2015. aasta määruse (EL) 2015/848 maksejõuetusmenetluse kohta (ELT 2015, L 141, lk 19) artikli 3 lõike 1 tõlgendamist.
- 2 Taotlus on esitatud ühelt poolt Galapagos BidCo. Sàrli ja teiselt poolt Galapagos SA pankrotihalduri DE, Hauck Aufhäuser Fund Services SA ja Prime Capital SA vahelises kohtuvaidluses, mis käsitleb Saksamaal esitatud avaldust algatada Galapagose suhtes maksejõuetusmenetlus.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

Väljaastumisleping

- 3 Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi Euroopa Liidust ja Euroopa Aatomienergiaühendusest väljaastumise lepingu (ELT 2020, L 29, lk 7; edaspidi „väljaastumisleping“) artikli 67 lõikes 3 on sätestatud:

„Nii Ühendkuningriigis kui ka liikmesriikides, juhul kui tegemist on [Suurbritannia ja Põhja-Iiri] Ühendkuningriiki hõlmava olukorraga, kohaldatakse järgmisi sätteid:

[...]

- c) [määrus 2015/848] maksejõuetusmenetluste ja kõnealuse määruse artikli 6 lõikes 1 osutatud hagide suhtes, eeldusel et põhimenetlus on algatatud enne üleminekuperioodi lõppu;

[...]“.

- 4 Väljaastumislepingu artiklis 126 on ette nähtud:

„Ülemineku- või rakendusperiood algab käesoleva lepingu jõustumise kuupäeval ja lõpeb 31. detsembril 2020.“

Määrus (EÜ) nr 1346/2000

- 5 Nõukogu 29. mai 2000. aasta määruse (EÜ) nr 1346/2000 maksejõuetusmenetluse kohta (EÜT 2000, L 160, lk 1; ELT eriväljaanne 19/01, lk 191), mis tunnistati kehtetuks määrusega 2015/848, artikli 3 lõige 1 nägi ette:

„Maksejõuetusmenetluste algatamiseks on pädevad selle liikmesriigi kohtud, kus asub võlgniku põhihuvide kese. Äriühingu või muu juriidilise isiku puhul peetakse vastupidiste tõendite puudumisel tema põhihuvide keskmeks registrijärgset asukohta.“

Määrus 2015/848

- 6 Määruse 2015/848 põhjendustes 1, 3, 5, 8, 23, 27, 29, 33 ja 65 on märgitud:

„(1) [Euroopa] Komisjon võttis 12. detsembril 2012 vastu aruande [määruse nr 1346/2000] kohaldamise kohta. Aruandes järeldatakse, et määrus toimib üldiselt hästi, ent selle teatavate sätete kohaldamist tuleks piiriüleste maksejõuetusmenetluste parema läbiviimise eesmärgil parandada. Kuna määrust on mitmel korral muudetud ja sellesse tuleb teha uusi muudatusi, tuleks see selguse huvides uuesti sõnastada.

[...]

(3) Siseturu nõuetekohane toimimine eeldab piiriüleste maksejõuetusmenetluste tõhusat ja tulemuslikku toimimist. [...]

[...]

(5) Siseturu nõuetekohaseks toimimiseks on vaja vältida selliste olukordade teket, mis motiveerivad pooli viima vara või kohtumenetlusi ühest liikmesriigist teiste võlausaldajate kahjuks ja enda jaoks soodsama õigusliku seisundi leidmiseks (*forum shopping* – meelepärase kohtualluvuse valimine).

[...]

(8) Piiriülese mõjuga maksejõuetusmenetluse tõhususe ja tulemuslikkuse parandamiseks on vajalik ja asjakohane koondada kohtualluvust, tunnustamist ja kõnealuses valdkonnas kohaldatavat õigust käsitlevad sätted liidu õigusakti, mis on siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

[...]

(23) Käesoleva määruse alusel on võimalik algatada maksejõuetuse põhimenetlus liikmesriigis, kus asub võlgniku põhihuvide kese. Sellisel menetlusel on üldine kohaldamisala ja selle eesmärk on hõlmata kogu võlgniku vara. [...]

[...]

(27) Enne maksejõuetusmenetluse algatamist peaks pädev kohus omal algatusel kontrollima, kas võlgniku põhihuvide kese või võlgniku tegevuskoht asub tõepoolest selle kohtu alluvuses.

[...]

- (29) Käesolev määrus peaks sisaldama mitmeid abinõusid, mille eesmärk on hoida ära meelepärase kohtualluvuse valimist pettuse või kuritarvituse eesmärgil.

[...]

- (33) Kui kohus, kellele esitatakse maksejõuetusmenetluse algatamise avaldus, teeb kindlaks, et põhihuvide kese ei asu tema territooriumil, ei peaks ta maksejõuetuse põhimenetlust algatama.

[...]

- (65) Käesolevas määruses tuleks ette näha, et selle reguleerimisalasse jäävate maksejõuetusmenetluste algatamist, läbiviimist ja lõpetamist käsitlevaid otsuseid ning selliste maksejõuetusmenetlustega otseselt seotud otsuseid tunnustatakse viivitamata. Seega tähendab automaatne tunnustamine seda, et menetluse algatanud liikmesriigi õiguse kohased õiguslikud tagajärjed laienevad kõikidele teistele liikmesriikidele. Liikmesriikide kohtute tehtud otsuste tunnustamine peaks põhinema vastastikuse usalduse põhimõttel. Seetõttu peaks mittetunnustamise aluseid olema võimalikult vähe. Sellest lähtuvalt tuleks lahendada ka vaidlused juhul, kui kahe liikmesriigi kohtud leiavad, et nad on pädevad algatama maksejõuetuse põhimenetlust. Teised liikmesriigid peaksid tunnustama selle kohtu otsust, kes menetluse esimesena algatas, ilma et neil oleks õigus kõnealuse kohtu otsust kontrollida.“

- 7 Selle määruse artikli 2 punkti 7 kohaselt tähendab „maksejõuetusmenetluse algatamise otsus“ selle määruse kohaldamisel kohtu otsust maksejõuetusmenetluse algatamise kohta või menetluse algatamise kinnitamise kohta ning kohtu otsust, millega nimetatakse pankrotihaldur.

- 8 Selle määruse artikkel 3 „Rahvusvaheline kohtualluvus“ näeb ette järgmist:

„1. Maksejõuetusmenetluse (edaspidi „maksejõuetuse põhimenetlus“) algatamine kuulub selle liikmesriigi kohtu alluvusse, kus asub võlgniku põhihuvide kese. Põhihuvide kese on koht, kus võlgnik tegeleb regulaarselt oma huvide realiseerimisega ning mis on kolmandate isikute poolt kontrollitav.

Äriühingu või juriidilise isiku puhul peetakse vastupidiste tõendite puudumise korral tema põhihuvide keskmeks registrijärgset asukohta. [...]

2. Kui võlgniku põhihuvide kese asub liikmesriigi territooriumil, on teise liikmesriigi kohus võlgniku vastu maksejõuetusmenetluse algatamiseks pädev ainult juhul, kui kõnealusel võlgnikul on tegevuskoht selles teises liikmesriigis. See menetlus mõjutab ainult sellist võlgniku vara, mis asub viimati nimetatud liikmesriigi territooriumil.

3. Kui maksejõuetusmenetlus on algatatud kooskõlas lõikega 1, peetakse hiljem kooskõlas lõikega 2 algatatavaid menetlusi teisesteks maksejõuetusmenetlusteks.

[...]“.

9 Selle määruse artikli 4 „Kohtualluvuse kontrollimine“ lõikes 1 on sätestatud:

„Maksejõuetusmenetluse algatamise avalduse saanud kohus kontrollib omal algatusel, kas tal on menetluse algatamise pädevus vastavalt artiklile 3. Maksejõuetusmenetluse algatamise otsuses täpsustatakse kohtu pädevuse aluseid ja eelkõige seda, kas pädevus põhineb artikli 3 lõikel 1 või lõikel 2.“

10 Määruse 2015/848 artikli 19 lõikes 1 on ette nähtud:

„Maksejõuetusmenetluse algatamise otsust, mille on teinud artikli 3 kohaselt pädeva liikmesriigi kohus, tunnustavad kõik teised liikmesriigid alates selle jõustumisest menetluse algatanud riigis.“

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

- 11 Galapagos on valdusettevõtja, kelle registrijärgne asukoht on Luksemburgis. Ta otsustas 2019. aasta juunis viia oma juhatuse asukoha üle Farehami (Ühendkuningriik). 13. juunil 2019 valitud juhatuse liikmed esitasid 22. augustil 2019 High Court of Justice (England and Wales), Chancery Divisionile (Business and Property Courts, Insolvency and Companies list) (kõrge kohus (Inglismaa ja Wales), varaliste vaidluste osakond (äri- ja omandiõiguse vaidlused, maksejõuetus ja äriühingute register), Ühendkuningriik; edaspidi „High Court“) maksejõuetusmenetluse algatamise avalduse. Järgmisel päeval kutsuti need juhatuse liikmed aga tagasi ühe sellise võlausaldajate grupi algatusel, kelle huvides olid panditud osad, ja asendati uue juhatajaga. Uus juhataja seadis Galapagose jaoks sisse büroo Düsseldorfis (Saksamaa) ja käskis viimast esindavatel advokaatidel võtta maksejõuetusmenetluse algatamise avaldus tagasi. Seda siiski ei tehtud, sest üks võlausaldajate grupp liitus avaldusega. High Court ei olnud selle avalduse kohta veel otsust teinud 17. detsembril 2020, mil esitati eelotsusetaotlus.
- 12 Galapagos esitas 23. augustil 2019 maksejõuetusmenetluse algatamise avalduse Amtsgericht Düsseldorfile (Düsseldorfis esimese astme kohus, Saksamaa), kes määras samal päeval DE kohtumäärusega ajutiseks panktorihalduriks ning määras kaitsemeetmed. See kohus otsustas aga peale seda, kui võlausaldajad olid esitanud talle määruskaebuse, kohtumääruse 6. septembril 2019 tühistada ja ta jättis Galapagose avalduse vastuvõetamatuna läbi vaatamata põhjendusel, et see ei kuulu tema alluvusse.
- 13 Kaks teist Galapagose võlausaldajast äriühingut Hauck Aufhäuser Fund Services ja Prime Capital esitasid 6. septembril 2019 Amtsgericht Düsseldorfile (Düsseldorfis esimese astme kohus) veel ühe maksejõuetusmenetluse algatamise avalduse. See kohus määras 9. septembri 2019. aasta kohtumäärusega uuesti DE ajutiseks pankrotihalduriks ning määras kaitsemeetmed, leides, et Galapagose põhihuvide kese oli avalduse esitamise hetkel Düsseldorfis.
- 14 Galapagos BidCo., kes on ühiteaegu nii Galapagose tütarettevõtja kui ka võlausaldaja, esitas Landgericht Düsseldorfile (Düsseldorfis teise astme kohus, Saksamaa) määruskaebuse 9. septembri 2019. aasta kohtumääruse tühistamise nõudes; ta väitis, et Amtsgericht Düsseldorfil (Düsseldorfis esimese astme kohus) ei olnud rahvusvahelist pädevust, sest Galapagose juhatuse asukoht oli 2019. aasta juunis viidud üle Farehami. See määruskaebus jäeti 30. oktoobri 2019. aasta kohtumäärusega rahuldamata; Galapagos BidCo. esitas seepeale määruskaebuse eelotsusetaotluse esitanud kohtule, st Bundesgerichtshofile (Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim üldkohus).

- 15 See kohus märgib, et apellatsiooniaseme kohus leidis, et Amtsgericht Düsseldorf (Düsseldorfi esimese astme kohus) toimis õigesti, kui ta tunnistas end rahvusvaheliselt pädevaks, leides, et Galapagose põhihuvide kese oli 9. septembril 2019 Saksamaal. Apellatsiooniaseme kohus leidis lisaks, et High Courtile esitatud maksejõuetusmenetluse algatamise avaldus ei takistanud sellist kohtualluvust, sest põhimõte – mille kohaselt kohtu rahvusvahelist pädevust ei saa välistada asjaolu, et avalduse esitamise ja maksejõuetusmenetluse algatamise vahelisel ajal on põhihuvide kese üle kantud teise liikmesriiki – on tema arvates kohaldatav ainult selleks, et sellel kohtul, kelle poole pöördui alguses, säiliks pädevus, ega oma mingit mõju selliste teiste kohtute pädevusele, kelle poole pöördui hiljem.
- 16 Eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab, et tema menetluses oleva vaidluse lahendamine sõltub direktiivi 2015/848 artikli 3 lõike 1 tõlgendamisest. Nimelt, kui selle määruse artikli 3 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et äriühingu puhul, kelle registrijärgne asukoht on ühes liikmesriigis, tuleb asuda seisukohale, et tema põhihuvide kese ei ole teises liikmesriigis, kus on tema juhatuse asukoht, kui see äriühing kandis oma juhatuse asukoha kolmandast riigist üle sellesse teise liikmesriiki pärast seda, kui kolmandas liikmesriigis oli esitatud maksejõuetusmenetluse algatamise avaldus, mille kohta ei ole veel otsust tehtud, siis rikkus apellatsiooniaseme kohus tema arvates esiteks õigusnorme, kui ta leidis, et Galapagose põhihuvide kese oli Saksamaal.
- 17 Ta märgib sellega seoses, et määruse 2015/848 artikli 3 lõike 1 esimese lõigu teises lauses on sätestatud, et põhihuvide kese on koht, kus võlgnik tegeleb regulaarselt oma huvide realiseerimisega ning mis on kolmandate isikute poolt kontrollitav. Ta täheldab, et määrusega nr 1346/2000 seonduvas kohtupraktikas on Euroopa Kohus asunud seisukohale, et eelistada tuleb asjaomase äriühingu juhatuse kindlaks tehtavat asukohta. Seetõttu on ta seisukohal, et tuleb nõustuda apellatsioonikohtu seisukohaga, mille kohaselt Galapagose põhihuvide kese oli 2019. aasta septembri alguses Saksamaal.
- 18 Siiski ei ole eelotsusetaotluse esitanud kohus kindel, kas pärast määrusega 2015/848 läbi viidud määruse nr 1346/2000 uuesti sõnastamist tuleb võlgnikust äriühingu põhihuvide keskme kindlakstegemisel ning kuritarvituste vältimiseks sellistel asjaoludel, nagu on kõne all tema menetluses olevas kohtuvaidluses, kohaldada erinõudeid asumaks seisukohale, et põhihuvide keskme ülekandmist teise liikmesriiki tuleb arvesse võtta.
- 19 Kui määruse 2015/848 artikli 3 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et selle liikmesriigi kohtud, kelle territooriumil asub võlgniku põhihuvide kese siis, kui esitatakse maksejõuetusmenetluse algatamise avaldus, säilitavad ühelt poolt rahvusvahelise pädevuse selle menetluse algatamiseks juhul, kui võlgnik kannab oma põhihuvide keskme pärast kõnealuse avalduse esitamist kuid enne menetluse algatamist üle teise liikmesriigi territooriumile, ning nende liikmesriigi kohtute, kelle poole alguses pöördui, rahvusvahelise pädevuse säilimine välistab teiselt poolt teise liikmesriigi kohtute pädevuse uute maksejõuetuse põhimenetluse algatamise avalduste puhul, siis rikkus apellatsioonikohus eelotsusetaotluse esitanud kohtu arvates teiseks õigusnorme, kui ta leidis, et Saksa kohtute rahvusvaheline pädevus tuleneb asjaolust, et Galapagose põhihuvide kese oli 2019. aasta septembris Saksamaal.
- 20 Eelotsusetaotluse esitanud kohus juhib sellega seoses eeskätt tähelepanu asjaolule, et Euroopa Kohus tõlgendas 17. jaanuari 2006. aasta kohtuotsuses Staubitz-Schreiber (C-1/04, EU:C:2006:39) määruse nr 1346/2000 artikli 3 lõiget 1 nii, et selle liikmesriigi kohtul, kelle territooriumil asub võlgniku põhihuvide kese hetkel, mil võlgnik esitab maksejõuetusmenetluse algatamise avalduse, säilib nimetatud menetluse algatamise pädevus, kui võlgnik viib pärast

avalduse esitamist, kuid enne menetluse algatamist oma põhihuvide keskme üle teise liikmesriigi territooriumile. Tal on siiski kahtlusi seoses sellega, kas võttes arvesse kõnealuse määruse uuesti sõnastamist määrusega 2015/848, on see kohtupraktika endiselt asjakohane.

- 21 Järgmiseks märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus, et määrusest 2015/848 ja Euroopa Kohtu praktikast tuleneb, et algatada saab vaid ühe maksejõuetuse põhimenetluse ning kõik liikmesriigid on seotud sellise menetluse algatamise otsusega, mistõttu kõnealuse määruse artikli 3 lõikes 1 ette nähtud rahvusvaheline kohtualluvus on ainus võimalik kohtualluvus. See kohus on aga seisukohal, et kui selle kohtu, kuhu alguses pöörduti, pädevuse säilimine ei välista teise liikmesriigi kohtute rahvusvahelist pädevust uute maksejõuetusmenetluse algatamise avalduste puhul, siis võib selline kohus, kelle poole on pöördutud hiljem, algatada maksejõuetuse põhimenetluse otsusega, mis on siduv kohtule, kuhu pöörduti alguses, mistõttu viimane ei saa enam algatata maksejõuetuse põhimenetlust; see võib jätta kasuliku mõjuta rahvusvahelise ainupädevuse säilimise, mis tuleneb määruse 2015/848 artiklist 3 ja Euroopa Kohtu praktikast.
- 22 Lõpetuseks märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus, et talle esitatud määruskaebuse lahendamisel peab ta lähtuma põhimõttest, et hetkel, mil High Courtile esitati maksejõuetusmenetluse algatamise avaldus, oli Ühendkuningriigi kohtute rahvusvaheline pädevus algatada maksejõuetuse põhimenetlus määruse 2015/848 artikli 3 lõike 1 alusel määratud, kuivõrd asjaomase määruskaebuse aluseks olevate faktiliste asjaolude kohaselt oli Galapagose põhihuvide kese sel ajal Ühendkuningriigis.
- 23 Neil asjaoludel otsustas Bundesgerichtshof (Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim üldkohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:
  - „1. Kas [määruse 2015/848] artikli 3 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et võlgnikuks oleval äriühingul, kelle registrijärgne asukoht asub ühes liikmesriigis, ei ole põhihuvide kese teises liikmesriigis, kus on tema juhatuse asukoht, mida on võimalik kindlaks teha kolmandate isikute poolt kontrollitavate objektiivsete asjaolude alusel, kui võlgnikuks olev äriühing on põhikohtuasjas kõne all olevatel asjaoludel viinud juhatuse asukoha kolmandast liikmesriigist üle teise liikmesriiki, samal ajal kui kolmandas liikmesriigis oli esitatud tema vara suhtes maksejõuetuse põhimenetluse algatamise avaldus, mille kohta ei ole veel otsust tehtud?
  2. Kas juhul, kui vastus esimesele küsimusele on eitav, tuleb määruse 2015/848 artikli 3 lõiget 1 tõlgendada nii:
    - a) et maksejõuetusmenetluse algatamiseks vajalik rahvusvaheline kohtualluvus säilib selle liikmesriigi kohtutel, mille territooriumil asub võlgniku põhihuvide kese selle menetluse algatamise avalduse esitamise ajal, kui võlgnik viib pärast menetluse algatamise avalduse esitamist, kuid enne maksejõuetusmenetluse algatamise otsuse tegemist oma põhihuvide keskme üle teise liikmesriigi territooriumile, ja
    - b) et ühe liikmesriigi kohtute rahvusvahelise kohtualluvuse selline säilimine välistab teise liikmesriigi kohtute pädevuse uute maksejõuetuse põhimenetluse algatamise avalduste puhul, mis esitatakse selle teise liikmesriigi kohtutesse pärast võlgniku põhihuvide keskme üleviimist teise liikmesriiki?“

Eelotsuse küsimuste analüüs

Teine küsimus

- 24 Oma teise küsimusega, mida on asjakohane analüüsida esimesena, soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas määruse 2015/848 artikli 3 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et selle liikmesriigi kohtul, kellele on esitatud maksejõuetuse põhimenetluse algatamise avaldus, säilib sellise menetluse algatamise ainupädevus, kui võlgniku põhihuvide kese viiakse üle teise liikmesriiki pärast avalduse esitamist, kuid enne seda, kui kohus teeb selle kohta otsuse.
- 25 Sissejuhatuseks tuleb märkida, et Euroopa Kohtult ei küsita seda, kuidas tuleb määruse 2015/848 artikli 3 lõike 1 kohaldamiseks kvalifitseerida see, kui vahetult enne esimese maksejõuetusmenetluse algatamise avalduse esitamist viiakse võlgniku põhihuvide kese üle, ega seda, millised on selle tagajärjed. Nimelt märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus – nagu on öeldud käesoleva kohtuotsuse punktis 22 –, et ta peab menetlusega seotud põhjustel sisuliselt lähtuma põhimõttest, et hetkel, mil High Courtile esitati Galapagose kohta maksejõuetusmenetluse algatamise avaldus, oli huvide kese Ühendkuningriigis.
- 26 Kuivõrd eelotsusetaotluse esitanud kohus soovib selle küsimusega täpsustusi eeskätt selle kohta, kas määruse nr 1346/2000 artikli 3 lõiget 1 käsitlev Euroopa Kohtu praktika ja eriti tõlgendus, mille Euroopa Kohus andis sellele määrusele 17. jaanuari 2006. aasta otsuses Staubitz-Schreiber (C-1/04, EU:C:2006:39), on asjakohased määruse 2015/848 artikli 3 lõike 1 tõlgendamisel, tuleb alustada märkusest, et nagu nähtub viimati nimetatud määruse põhjendusest 1, sõnastatakse sellega uuesti määrus nr 1346/2000, mida oli mitu korda muudetud. Nagu nähtub määruse 2015/848 põhjendusest 8, on selle määruse – nagu ka määruse nr 1346/2000 – eesmärk ühelt poolt eeskätt piiriülese mõjuga maksejõuetusmenetluse tõhususe ja tulemuslikkuse parandamine, koondades kohtualluvust, tunnustamist ja kõnealuses valdkonnas kohaldatavat õigust käsitlevad sätted õigusakti, mis on siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.
- 27 Lisaks sellega taotletakse määrusega 2015/848 sama moodi kui määrusega nr 1346/2000 eeskätt esimesena nimetatud määruse põhjenduses 5 nimetatud eesmärki vältida siseturu nõuetekohaseks toimimiseks selliste olukordade teket, mis motiveerivad pooli viima vara või kohtumenetlusi ühest liikmesriigist teiste võlausaldajate kahjuks ja enda jaoks soodsama õigusliku seisundi leidmiseks (*forum shopping* – meelepärase kohtualluvuse valimine). Nagu nähtub määruse põhjendusest 29, tahetakse sellega sel eesmärgil eeskätt näha ette abinõud, mille eesmärk on hoida ära meelepärase kohtualluvuse valimist pettuse või kuritarvituse eesmärgil.
- 28 Teiselt poolt näeb määruse 2015/848 artikli 3 lõige 1 – nagu ka määruse nr 1346/2000 artikli 3 lõige 1 – ette, et maksejõuetusmenetluse algatamine kuulub selle liikmesriigi kohtu alluvusse, kus asub võlgniku põhihuvide kese.
- 29 Järelikult on määruse 2015/848 artikli 3 lõike 1 tõlgendamisel asjakohane Euroopa Kohtu praktika, mis käsitleb määrusega nr 1346/2000 rahvusvahelise kohtualluvuse valdkonnas kehtestatud eeskirjade tõlgendamist (vt selle kohta 16. juuli 2020. aasta kohtuotsus Novo Banco, C-253/19, EU:C:2020:585, punkt 20).

- 30 Seega tuleb tuvastada, et määruse 2015/848 artikli 3 lõige 1 annab maksejõuetuse põhimenetluse algatamise ainupädevuse selle liikmesriigi kohtutele, kelle territooriumil on võlgniku põhihuvide kese (vt analoogia alusel 15. detsembri 2011. aasta kohtuotsus Rastelli Davide ja C., C-191/10, EU:C:2011:838, punkt 27, ning 14. novembri 2018. aasta kohtuotsus Wiemer & Trachte, C-296/17, EU:C:2018:902, punkt 23).
- 31 Nagu eelotsusetaotluse esitanud kohus märkis, leidis Euroopa Kohus 17. jaanuari 2006. aasta otsuses Staubitz-Schreiber (C-1/04, EU:C:2006:39) pealegi, et selle liikmesriigi kohtul, kelle territooriumil asub võlgniku põhihuvide kese hetkel, mil võlgnik esitab maksejõuetusmenetluse algatamise avalduse, säilib nimetatud menetluse algatamise pädevus, kui võlgnik viib pärast avalduse esitamist, kuid enne menetluse algatamist oma põhihuvide keskme üle teise liikmesriigi territooriumile.
- 32 Euroopa Kohus märkis sellega seoses kõnealuse kohtuotsuse punktis 25 eeskätt, et määruse nr 1346/2000 eesmärk – mis on sama sellega, mida taotletakse nüüd määrusega 2015/848 – on vältida selliste olukordade teket, mis motiveerivad pooli viima vara või kohtumenetlusi ühest liikmesriigist enda jaoks soodsama õigusliku seisundi leidmiseks, ning asus seisukohale, et seda eesmärki ei saavutata, kui võlgnik võib viia oma põhihuvide keskme üle teise liikmesriiki maksejõuetusmenetluse algatamise avalduse esitamise ja selle menetluse algatamise otsuse tegemise vahelisel ajal ning määrata sel moel ise kindlaks kohtualluvuse ning kohaldatava õiguse. Euroopa Kohus märkis selle kohtuotsuse punktis 26, et selline kohtualluvuse üleminek oleks samuti vastuolus piiriüleste menetluste tõhususe ja tulemuslikkuse parandamise eesmärgiga, mis on nüüd sätestatud määruse 2015/848 põhjendustes 3 ja 8, sest see kohustaks võlausaldajaid andma võlgnikku pidevalt kohtusse seal, kus ta otsustab omada enam-vähem lõplikku elu- või asukohta, ning võiks viia praktikas tihti menetluse pikeneniseni.
- 33 Seoses küsimusega, kas see, et liikmesriigi kohtul, kelle poole pöörduiti esimesena, säilib pädevus, tähendab seda, et on välistatud ühe teise liikmesriigi kohtute pädevus vaadata läbi uusi maksejõuetuse põhimenetluse algatamise avaldusi, tuleb kõigepealt märkida, et määruse 2015/848 artiklist 3 tuleneb, et algatata saab vaid ühe põhimenetluse ning et see toob kaasa tagajärgi kõigis liikmesriikides, kus määrust kohaldatakse (vt analoogia alusel 2. mai 2006. aasta kohtuotsus Eurofood IFSC, C-341/04, EU:C:2006:281, punkt 52).
- 34 Järgmiseks tuleb öelda, et vastavalt määruse 2015/848 artikli 4 lõikele 1 koostoimes selle põhjendusega 27, peab liikmesriigi kohus, kellele on esitatud maksejõuetuse põhimenetluse algatamise avaldus, omal algatusel kontrollima, kas tal on menetluse algatamise pädevus, ja selleks välja selgitama, kas võlgniku põhihuvide kese selle määruse artikli 3 tähenduses on selles liikmesriigis (vt analoogia alusel 2. mai 2006. aasta kohtuotsus Eurofood IFSC, C-341/04, EU:C:2006:281, punkt 41). Selle määruse põhjenduses 33 on muuseas märgitud, et kui kohus, kellele esitatakse selline avaldus, teeb kindlaks, et põhihuvide kese ei asu tema liikmesriigi territooriumil, ei peaks ta maksejõuetuse põhimenetlust algatama.
- 35 Määruse 2015/848 artikli 19 lõikes 1 on lõpuks sätestatud, et maksejõuetusmenetluse algatamise otsust, mille on teinud selle määruse artikli 3 kohaselt pädev liikmesriigi kohus, tunnustavad kõik teised liikmesriigid alates selle jõustumisest menetluse algatanud liikmesriigis. Selline tunnustamine põhineb – nagu nähtub määruse põhjendusest 65 – vastastikuse usalduse põhimõttel, mis nõuab, et teiste liikmesriikide kohtud tunnustaksid sellise menetluse algatamise otsust, ilma et nad saaksid kontrollida esimese kohtu hinnangut oma pädevuse kohta (vt analoogia alusel 2. mai 2006. aasta kohtuotsus Eurofood IFSC, C-341/04, EU:C:2006:281, punkt 42).

- 36 Kõigist neist kaalutlustest tuleneb, et liikmesriigi kohtul, kellele on esitatud maksejõuetuse põhimenetluse algatamise avaldus, säilib sellise menetluse algatamise ainupädevus, kui võlgniku põhihuvide kese viiakse üle teise liikmesriiki pärast avalduse esitamist, kuid enne seda, kui kohus teeb selle kohta otsuse, ja et järelikult ei saa teise liikmesriigi kohus juhul, kui talle esitatakse hiljem samal eesmärgil avaldus, põhimõtteliselt lugeda end pädevaks sellist menetlust algatama seni, kuni esimene kohus ei ole teinud otsust ja leidnud, et ta ei ole pädev.
- 37 Põhikohtuasjas on pooled üksmeelel, et enne Amtsgericht Düsseldorf (Düsseldorf esimese astme kohus) pöördumist oli High Courtile esitatud Galapagose kohta maksejõuetusmenetluse algatamise avaldus. Järelikult peab eelotsusetaotluse esitanud kohus selleks, et hinnata, kas Amtsgericht Düsseldorf (Düsseldorf esimese astme kohus) otsus tunnustada oma rahvusvahelist kohtualluvust on kehtiv, võtma arvesse selle avalduse High Courtile esitamise tagajärgi, lähtudes käesolevas kohtuotsuses esitatud kaalutlustest.
- 38 Samas tuleb silmas pidada ka seda, et väljaastumislepingu artikli 67 lõike 3 punkti c kohaselt on määrus 2015/848 maksejõuetusmenetluste suhtes kohaldatav nii Ühendkuningriigis kui ka liikmesriikides, juhul kui tegemist on Ühendkuningriiki hõlmava olukorraga, tingimusel et põhimenetlus on algatatud enne selle lepingu artiklis 126 ette nähtud üleminekuperioodi lõppu.
- 39 Seega, kui käesolevas asjas peaks ilmnema, et selle üleminekuperioodi lõppemise kuupäeval, st 31. detsembril 2020, ei olnud High Court endiselt teinud otsust maksejõuetusmenetluse põhimenetluse algatamise avalduse kohta, tuleneb sellest, et määrus 2015/848 ei nõua enam, et sellise liikmesriigi kohus, kelle territooriumil on Galapagose põhihuvide kese, hoiduks kõnealuse avalduse tõttu enda pädevaks tunnustamisest sellise menetluse algatamiseks.
- 40 Kõigi nende kaalutlustega arvestades tuleb teisele küsimusele vastata, et määruse 2015/848 artikli 3 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et liikmesriigi kohtul, kellele on esitatud maksejõuetuse põhimenetluse algatamise avaldus, säilib sellise menetluse algatamise ainupädevus, kui võlgniku põhihuvide kese viiakse üle teise liikmesriiki pärast avalduse esitamist, kuid enne seda, kui kohus teeb selle kohta otsuse. Tingimusel, et see määrus jääb kõnealuse avalduse suhtes kohaldatavaks, ei saa teise liikmesriigi kohus juhul, kui talle esitatakse hiljem samal eesmärgil avaldus, järelikult põhimõtteliselt lugeda end pädevaks sellist maksejõuetuse põhimenetlust algatama seni, kuni esimene kohus ei ole teinud otsust ja leidnud, et ta ei ole pädev.

Esimene küsimus

- 41 Oma esimese küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas määruse 2015/848 artikli 3 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et võib asuda seisukohale, et võlgniku põhihuvide kese asub liikmesriigis, mille territooriumil on tema juhatuse asukoht, kui see viidi sinna teisest liikmesriigist üle pärast seda, kui teises liikmesriigis oli esitatud maksejõuetuse põhimenetluse algatamise avaldus, ning enne selle avalduse kohta otsuse tegemist.
- 42 Vastusest teisele küsimusele aga ilmneb, et liikmesriigi kohus, kellele on esitatud maksejõuetuse põhimenetluse algatamise avaldus, ei pea sellistel asjaoludel kontrollima, kas võlgniku põhihuvide kese on selles liikmesriigis.
- 43 Esimesele küsimusele ei ole neil tingimustel vaja vastata.

Kohtukulud

- 44 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (viies koda) otsustab:

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2015. aasta määruse (EL) 2015/848 maksejõuetusmenetluse kohta artikli 3 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et liikmesriigi kohtul, kellele on esitatud maksejõuetuse põhimenetluse algatamise avaldus, säilib sellise menetluse algatamise ainupädevus, kui võlgniku põhihuvide kese viiakse üle teise liikmesriiki pärast avalduse esitamist, kuid enne seda, kui kohus teeb selle kohta otsuse. Tingimusel, et see määrus jääb kõnealuse avalduse suhtes kohaldatavaks, ei saa teise liikmesriigi kohus juhul, kui talle esitatakse hiljem samal eesmärgil avaldus, järelikult põhimõtteliselt lugeda end pädevaks sellist maksejõuetuse põhimenetlust algatama seni, kuni esimene kohus ei ole teinud otsust ja leidnud, et ta ei ole pädev.

Allkirjad